

Základy psychologie a sociologie

sociologická část 4

Kultura, „masifikace“, společenská struktura

Určeno pouze pro interní potřebu vyučovacího předmětu
Hlavní zdroj: <http://www.fsps.muni.cz/impact/zaklady-sociologie/>

Masová komunikace

Komunikace - sociální interakce prostřednictvím sdělení; využití technických prostředků pro šíření symbolického obsahu směrem k široce rozptýlenému publiku cestou:

- *komunikátor – sdělení – komunikační kanál – komunikant.*

Typologie mezilidské komunikace:

Intrapersonální, interpersonální, skupinová, meziskupinová, institucionální, celospolečenská.

Mediální instituce:

Tištěná média, rozhlas a televize, hudební nahrávky, nová elektronická média.

Funkce médií

- *Kritika komercializace médií:*
  - Nízká kulturní úroveň
  - Odcizování vztahů
  - Propagace konzumního způsobu života
  - Kulturní „imperialismus“
  - Propagační nástroj mocenské elity.
-
- *Obecná očekávání od masové kultury:*
  - Informace, rady, zábava, sebereflexe, pocit sounáležitosti, únik od starostí, vyplnění času, emocionální uvolnění.

Masifikace VŠ

Boloňský proces

Boloňská deklarace z 19. června 1999, za účasti 30 evropských států včetně České republiky. Do roku 2011 se připojilo dalších 17 států.

Předcházelo:

Sorbonnská deklarace 25. května 1998 – ministři školství Francie, Itálie, Německa a Spojeného království podepsali srozumitelný a srovnatelný systém vysokoškolských titulů:

- rozdělení studia do dvou (později tří) cyklů,
- zavedení jednotného systému kreditů (ECTS),
- podporu mobility studentů i učitelů a spolupráce vysokých škol, včetně společných studijních programů,
- spolupráce při zajišťování kvality studia.

Konference ministrů v Bergenu roku 2005 definovala žádoucí cílový stav takto:

- 1. cyklus (bakalářský) - 180-240 kreditů
- 2. cyklus (magisterský) - 90-120 kreditů
- 3. cyklus (doktorský) - není vymezen kredity.

Společenská struktura

Způsob, kterým je společnost organizována do očekávatelných sociálních skupin a vrstev, jejich vzájemných vazeb a vztahů jedinců mezi sebou.

- **Sociální stratifikace** – nerovné rozdělení práv a privilegií, povinností a odpovědnosti, odměn a majetku, moci a vlivu v rámci postavení jednotlivých členů společnosti.
- **Sociální nerovnosti** – nevyhnutelný důsledek stratifikace ve smyslu rozdílů v osvojování si bohatství, prestiže a moci.
- **Sociální postavení** – sociální identita jedince v dané skupině nebo společnosti.
- **Sociální síť** – série vzájemných vztahů spojujících jedince, kteří v jejím rámci mohou nacházet jak širší uplatnění, tak ocenění.

Společenská struktura

Sociální status – společensky definovaná pozice v rámci širší společnosti, postavení, které jedinec či skupiny zaujímají ve společnosti.

- **Vrozený sociální status** – společenská pozice získaná narozením a odvozená od rodičů.
- **Askriptivní (připsaný) sociální status** - postavení přidělené společností v důsledku sociálních okolností (například dědictví nebo šlechtický predikát apod.
- **Získaný (dosažený) sociální status** – postavení jednice ve společnosti či skupině, zaujímané zejména díky individuálnímu úsilí studiem, pracovitostí, rozvíjením dovedností, invencí či konexemi.
- **Vnucený sociální status** – důsledek spíše nenadálých, silně působících zásahů do zaběhnutého života.
- **Generalizovaný** (hlavní, master) status – výslednicí kulturního vývoje dané společnosti (majetek, vzdělání, rasa, etnikum, výkon).

Společenská struktura

- **Společenské třídy** – soubor lidí shodně statisticky odlišitelných významných sociálně kulturních charakteristik.
- **Společenské vrstvy** – shodnost významných znaků a pocit sounáležitosti (profese, příjem, životní styl, tržní orientace).
- *Sociální struktura dle **protekcí** (sestupně):* celebrity, špičkové známosti, střední vrstvy, vyšší dolní vrstva, nižší dolní vrstva.
- **Klientismus** - nerovné, reciproční a účelové vztahy patrona a klienta (provázanost s korupcí).
- **Moc** – schopnost uplatňovat a vnutit vlastní vůli jiným.
- **Autorita** – pozitivně přijímaná moc.
- **Kredit** – uznání odvozené zejména z odborné kvality jedince.